

-- La correspondencia al Director --

Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Las Valls, 23. Teléfono, 169.
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. . . . . 2 rals al mes.
Fora. . . . . 8 » trimestre.
Un número sol. . . . . 1 »
Anuncis á preus convencionals.

VOLUM V.
DE LA
BIBLIOTECA DE "LO CATALANISTA"
APLECH DE POESÍAS

donadas á llum en aquest periòdic
EN LO QUINTANY DE SA PUBLICACIÓ.

Forma un volúm de 172 planas y conté composicions dels següents autors:

Agnés Armengol de Badia.—Joan Aguiló, pbr.—Ferrán Aguiló y Vidal.—Francisco de P. Bedós.—Joaquim Cabot y Rovira.—Josep Calonge, Escolapi.—Dainás Calvet.—Jaume Capdevila, Escolapi.—Antoni de P. Capmany.—Pere Colomé.—Joseph Còrtils y Vieta.—Modest Durán y Folguera.—Antoni de Fons y Boter.—F. P. Girbau y Castell.—Joseph Got y Anguera.—Pau Grient y Cruz.—Angel Guimerà.—Ignasi Iglesias.—Manel Llobria.—Constantí Llobart.—Ramón Masferrer.—Francesch Matheu.—Ernest Moliné y Drases.—Pere Montanyola.—Jaume Novellas de Molins.—Emili Pascual.—Manel Ribot y Serra.—Joseph Soler y Palet.—Francesch Ubach y Vinyeta.—Jascinto Verdaguer.—Ramón E. Bassegoda.—Francesch Barber y Bas.—F. Bartrina.

Preu: **UNA PESSETA**

Pera ls subscriptors: DOS RALS

Está de venda á Sabadell en lo Centre de Suscripcions de Florens Lladó, Sant Pau, 4, y en la Imprempta de LO CATALANISTA, Las Valls, 23.

RESTAURANT NUEVO NOÛ

CARRER DE SANT PAU-FRENTE AL ATENEU SABADELLÈS

Tots los dias en que 's celebrin balls de disfresas estarà obert al públich tota la nit aquest acreditat establiment, servintse á la carta y á preus reduhits, estant encarregat de la cuyna un reputat cuyner de la capital.

PREUS BARATÍSSIMS

CONSUMATUM EST

Després de tants dias d' angunias y conferencias, de tants viatjes y entrevistas entre los fussionistas sabadellenchs, y 'ls de Barcelona que comandan en nom y representació del *ilustre jefe* á tots los peixi-minuti de la provincia, ha sortit per fi á la superficie, si be no ab la arrogancia del que está segur de sos mereixements, mitx amagat, sia per temor ó per modestia, lo nom del candidat que 'l Comité fussionista d' aquesta població presenta pera las próximas eleccions de diputats á Corts.

Y en veritat que per sortir á última hora ab aquesta solució tan pobre y tan mesquina, no valia la pena de perdre 'l temps ab entrevistas y anadas y vingudas que no conduheixen á altra cosa que enfonsar mes en lo descrédit lo bon nom de Sabadell, passejantlo d' aquí á Barcelona y *vice-versa*, fentli fer antesala los personatges de primera fila del fussionisme catalá, ajupintse á tot quan lo cacich ordeni y tot al fi pera carregarlo á coll del primer advocat, desitjós de fer carrera, que faigi 'l sacrifici d' abandonar lo seu bufet pera correr en defensa d' interessos que han de venirli tant balders que no podrá menos d' esmunyirse'n com las anguilas. •

Poch esperavam del Comité fussionista de Sabadell; pero no tan poch que no servis ni per aprofitarse de la casualitat més ó menos interessada de haverse deixat en blanch l' encasillat del districte de Sabadell y conseguir una vegada á la vida, ja que aixís li permetían sos superiors de Madrit, posar en candidatura pera las vinentas eleccions, al home que tota la ciutat hagués acordat prescindint d' ideas politicas, que ja acaba tothom per mirarlas ab fástich, y logrant aixís la unió de todas las fosars vivas del districte.

Pero 'l Comité lliberal—per alguna cosa havia d'anomenarse lliberal—no ha cregut oportú ni convenient obrar d'aquesta manera, y ab tot y l'exemple que li retreyam en lo passat número, de la Lliga de Catalunya respecte á la manera de fer las elecciones á voluntat del poble, s'ha estimat més prescindir de la opinió dels sabadellencs y presentar un diputat cunero, sense influencias en lo districte, y sense coneixements práctichs dels interessos industrials y agrícolas de nostra ciutat, encara que aixó dongui lloch á que tots los elements polítichs presentin també son candidat respectiu ab igual dret que 'l Comité fussionista y sigan las vinentas elecciones una nova lluyta entre 'ls fills d'aquesta terra, tant necessitats uns y altres de la unió mes complerta si volem que nostra estimada Sabadell segucixi per la senda del progrés que varen ensenyarnos nostres pares.

Y que no es pas aquest lo camí que 's prepara á Sabadell ab tan descabellada idea, no cal posarho en dupte. Ab candidats fussionistas y possibilistas, centralistas y federales, y gracias encara que no 'n presentin los conservadors, no es pas com s'uneixen las voluntats y desitjos de tot un poble que sols unit com un sol home, pot resistir las embestidas dels eternals enemichs de Catalunya, desitjosos de veurens ben dividits y aprofitarse de nostras miserias, pera continuar esquilmantnos de totas maneras fins á deixarnos al nivell de las més desgraciadas regions espanyolas.

Y com si aquest mal no hagués bastat pera fer obrir los ulls dels que ab més deber y forsas podían mirar d'evitarho, ve després encara una altra qüestió difícilíssima y més grave tal vegada que totas las altras per quan afecta mes directament á totas nostras classes socials.

De sobras sab tothom lo negre que 's presenta l'horitzó respecte al pervindre del etern problema del capital y 'l treball, lo delicat tacte que 's necessita pera sortejar las dificultats momentáneas que 's presentin y l'includible deber de las classes altas de la societat com á directoras de la mateixa, de no enfondir mes encara l'abim que prou s'aixampla cada dia, sino de suavisar asperesas y fer per tots los medis possibles que acabin per agermanarse com es de rahó y de justicia los elements integrants de la producció patria.

¿Y creuhen per ventura los que tenen lo deber per sa educació y sos coneixements, d'evitar dias de dol á nostra ciutat estimada, que s'enfondeixen menos las distancias qu'avuy per desgracia separan als factors de la producció sabadellenca, prescindint de la opinió d'una de las classes més importants de nostra societat, presentant candidat pera la representació á Corts á disgust de la major part del poble, entronisant lo cunerisme á casa nostra y excitant ab son comportament á que 'ls entri 'l desitg de jugarse 'l tot per tot, al objecte

donan y reconcixen, pera falsejar després lo sufragi y burlarse despiadadament dels vots emesos, com aixís ho designa l' afany de ferse un arcalde á son gust y capritxo?

¡Ah! senyors del Comité fussionista de Sabadell que encara es hora d' esmenar las faltas comesas y may es tart pera l' arrepentiment que neteja totas las culpas.

Si 'ls interessos de Sabadell son efectivament los vostres interessos, si no os guíu mes afany al intervenir en la política madrilenya que 'l de conseguir d' ella tots los beneficis possibles pera la ciutat tan volguda de nostre cor y del vostre, mediteu be la importancia del acte que s' acosta y que será de proba pera Sabadell sino desfeu vostres compromisos y no os deixeu guiar mes que per la veu del patriotisme que es la única que pot aconsellar en aquestos cassos.

Prescindiu de diputats cuneros que pera res los necessitan los pobles treballadors y lliures, junteu las voluntats totas ja que en vosstras mans la providencia política ha posat la cosa pública, feu una sola aspiració de tots los fills d' aquesta ciutat, ab iguals drets y debers, ab iguals armas, sense distinció de richs y pobres, que 'l patriotisme y 'l sacrifici no 's para en distincions tan superficials y relatives, y siga la jornada que s' acosta, d' etern recort pera vosaltres que poguent portar la ruina d' un poble ab son estol de rencors y malas passions, hauréu preferit prescindir de certs compromisos polítics y donar un dia de gloria á Sabadell.

Mediteu ab calma las reflexions que os segercixi lo patriotisme y posada la ma al cor y la vista en Deu, feu per manera de que acabadas las eleccions que s' acostan no haguém d' exclamar després del terratrémol de la lluyta: *Consumatum est!*

SECCIÓ POLÍTICA

Lo govern fussionista continua á horas d' ara sense saber per ahont comensar la feyna.

Va constituhir en Sagasta un ministeri de *altura*, com ne diuen per Madrit, al objecte de donar una satisfacció al pays que necessita homes de talent, que 'l treguin del mal pas en que l' han posat 'ls polítics y 'l tal ministeri no sab fer res mes que barallarse pera repartir las prebendas y procurar cada hù per si tenir un bon número de diputats adictes al encasillat ministerial per si convé fer la por ab alguna dissidència.

Resultant de tot aixó que aquell gran ministeri lliberal que semblava de moment una cosa extraordinaria pels que 's tian no més de las apariencias, nos va sortint una verdadera canama.

Tot te 'ls seus inconvenients en aquest mon.

Si es un ministeri d' apreñents, no serveix mes que per fer desgracias.

Si es un ministeri d' altura, es tanta l' *altura* ab que 's miran las cosas d' aquí la terra, que 'ls roda 'l cap y no son bons mes que pera marejarse.

Llàstima que ab tant mareig, no fan altra cosa que marejar al pays, com si aquest no estès prou enfastiguejat ab tants anys de miserias politicas.

Ab lo desitj de fer economies, comensan alguns periòdichs y no republicans per cert, à de-
manar que 's rebaixi la llista civil, donant aixís l' exemple als grans y xichs que cobren del Estat
tota la millonada que xucla 'l Tresor públich.

Res mes natural que si l' Estat 's troba en un espantós déficit y es cada dia mes difícil evitar
la catàstrofe que s' acostar per moments, que comensi 'l cap del Estat à donar l' exemple als em-
pleats de totes categories y organismes de la nació à fi de que cada hù à mida de sas forsas ajudi
à cubrir lo déficit dels pressupostos, que no es just tampoch que tot vagi à càrrech dels pobres
contribuyents qua ja no saben com ferho per treure mes diners de sas escuradas butxacas.

Lo mes xocant de tòt aixó, es que, com sempre han d' haverhi mes papistas que 'l Papa, ab
tòt y que 'l cap del Estat faria ab gust de segur aquest sacrifici en be dels interessos generals del
pays, s' empenyan alguns monàrquichs en cridar desafortadament contra tals economies, com si
aixó denigrés per alguna cosa 'l bon nom y 'l prestigi de la persona que ocupa lo lloch més en-
lanyat de la nació.

Al fi y al cap pensin los monàrquichs intransigents que están compromentent lo mateix que
tant volen defensar, que mes val fer las economies ab prudencia quan s' hi es à temps, que no pas
ferlas à corre-cuyta, quan no hi ha altre remey pera sortir del apuro y no hi ha ni un ral en lo
Tresor públich.

Recordin lo succehit à Portugal per aquest mateix motiu y veigin lo que te mes compte en
cassos com 'l de que 's tracta.

Tant mateix val mes ferho ara que encara s' hi es à temps, que no pas quan las potencias eu-
ropeas s' haigin d' apoderar é intervenir en aquest nou Egipte en qu' están convertint à Espanya
los polítics que 'ns arruinan.

El Diario de Barcelona s' ocupa del manifest de la *Lliga de Catalunya* respecte à las elec-
cions municipals y l' aplaudeix ab entússiasme per quan, segons ell, en aquest document 's reco-
manan las idees que sustentan los de *El Diario* respecte la necessitat de que las Corporacions y
Gremis dels pobles sigan los que faigin las eleccions à fi de ferlas noble y honradament.

Y després de desitjar un bon éxit à la idea patriòtica de la *Lliga de Catalunya*, pera que no 's
creguin que hi está massa al costat, las empren en contra d' ella justament per los motius de des-
licadesa que privan als seus socis de figurar en cap candidatura.

Y nada menos que ve à suposar que 'ls de la *Lliga de Catalunya* fan com las campanas que
convidan als vehins à anar à la Iglesia y ellas 's quedan à fora.

Afortunadament tothom que tingui una miqueta de sentit comú, ja sab que la *Lliga* no es
de las societats que acostumi à embarcar als demés y ella quedarse en terra.

La *Lliga* farà tots los treballs, tots los sacrificis se n' endurà todas las imprecacions dels poli-
tics à quins perjudiqui la idea de regenerar lo Municipi, pero no hi entrarà avuy per avuy, per la
senzilla rahó de que los mateixos que are la tractan de Patró Aranya, li hagueran dit en aquell
cas, que no més tractave de ficarse à la casa gran pera lo que 'ls dè la gana de suposar als mali-
ciosos.

Y en últim cas, pot dir la *Lliga* que mes val cridar als vehins à l' Iglesia, que no pas cridarlos
à subjectarse als Planas y Casals, Maluquers, y demés cacichs de certa categoria que llensan lo
bon nom de Barcelona per las clavegueras de la immoralitat politica.

De tots modes *El Diario de Barcelona* y *La Esquella de la Torratxa* poden donarse las mans.

Han coincidit en aquest assumpto de la *Lliga de Catalunya* apreciànt son comportament no-
ble y desinteressat, de la mateixa, idéntica manera.

¡Quina notable casualitat la de que un mateix criteri presideixi à dos periòdichs tan oposats
en temperament, decencia y politica!

¿Será per la semblansa que 'ls paga donar lo perteneixer á uns partits politichs que *tant hon-
ran* al pays ab tots sos actes?

¡Qui sab!

LA LITERATURA CATALANA EN LO SIGLE XIX

ORÍGEN DEL RENAIXEMENT Y PRIMERAS MANIFESTACIONS DE LA POESÍA
LÍRICA Y LLEGENDARIA

(Continuació).

Lo que en e'ls hi ha de comú es aquell universal impuls de reacció contra l' art uniforme y opach fill de la ensenyansa clàssica en la sevas postrimerías, aquell impuls que portava als poetes d' Europa entera á refrescar los llabis assedegats d' ideal en las ayguas vivas de la tradició cristiana y patriótica, y que en los pobles llatins com en los germánichs feu brollar flors d' inmarcible bellesa y fruyts de benedicció. Quan lo romanticisme històrich feu la seva entrada triomfal en la Península, Barcelona y Valencia figuravan entre las primeras ciutats que li obriren pas y que, ab la activitat dels seus centres editorials, extengueren las obras de Goethe, Chateaubriand, Walter-Scott y cent altres autors extrangers, si be embolcalladas per lo comú en los drapots de traduccions detestables. No repetiré aquí lo que tinch dit á aquest propòsit, ni hi ha pera qué insistir en la favorable acullida que obtingué, entre altres poetes lírichs, dramátichs, novelistas y crítichs de Catalunya, Valencia y las Balears la tumultuosa invasió de las novetats románticas. Sumant ab ellas la exhumació dels recorts històrichs locals, que comensa en las obras de Capmany y continua en las de Bofarull, Torres Amat, Piferrer, Quadra-do, Boix y altres cronistas ó arqueólechs, apareix com corolari natural de tals elements, que á la una incorporavan á embellir la visió de lo passat, lo desitj de restaurar també la llengua don Jaume y Pere III, de Muntaner y Aussías March, venerables sombras de la Edat Mitja y que la musa catalana aspirá á evocar ab lo seu ambient y colorit propis, sense enmanllevar á la literatura de Castella 'l seu magnífich instrument d' expressió, ans, sí, apelant al regional y doméstich, mal semblés molt humil pera tan enlayrats destins.

En efecte, 'l caràcter que distingeix als primers restauradors de la poesia indígena de Catalunya es retrospectiu; en tots se sent res-sodar la corda del patriotisme, del amor á la terra nadiua, del orgulj per las sevas antigas glorias y de la entranyable ánsia per la seva futura prosperitat. Sols per no desperdiciar cap dato cronològich han de citarse entre las escepcions d' aquella lley general varis im-perfectíssims ensaigs, com l' anónim *Temple de la Gloria* (1), algunas

(1) Uns ho atribuheixen á don Antoni Puigblanc y altres al seu germá don Ignasi. L' únich fragment en octavas reals que d' ell se conserva fou publicar per D. Magí Peré y Ramona en 1842

estrofes d' un poema sobre *Las comunitats de Castella* que comensá á escriurer lo fogós revolucionari don Antoni de Puigblanc, autor de *La Inquisición sin máscara* y 'ls *Opúscols gramátich satírichs*, los sainets bilingües y las grosseras copblas de Joseph Robrenyo, y las pessas dramáticas, també en catalá, de don Francisco Renart y Arús y d' en Dot Terradas, que divertiren al vulgo de Barcelona durant la primera guerra civil.

Escassa importancia te tot aixó en la historia del Renaixement literari catalá, historia quals planas no s' obran sino ab la oda de don Bonaventura C. Aribau *A la patria*, ó, com diuhen altres, *A don Gaspar Remisa*, per haver intentat l' autor en ella manifestar son agraument al rich banquer que aixís s' anomenava y á qui devía singulars beneficis. No 's pot dubtar que la oda esmentada representa un d' aqueixos instants suprems y felissos en que las facultats creadoras del artista arriban á son grau máxim d' intensitat, y amoixadas per la alenada feconda de la inspiració, no sols traduheixen un estat psicológich particular, sino altres mil idéntichs que tot un poble ó una rassa comprén, perque contempla una part de sa fesomia moral en la del individu que tan maravellosos secrets descubrí en lo fons de son mateix sér. L' anyorament d' Aribau y son patétich adieu als encants del terror nadiu, y sa filial tendresa per la llengua en que somniá son primer gemech y encarnaren sas primeras oracions, serán sempre, apart de lo que enclouhen d' humá y universal, ressó fidel del sentiment de tots los cors catalans, himne falaguer en presencia dels objectes estimats que simbolisa 'l nom de patria, y fúnebre pero suau melodia al mirarlos á través dels anys y las distancias.

No hi fa res que en la afortunada composició poética hi noti'l més inexpert lector alguna frasse buyda de sentit, ni que la dicció no tinga sabor castís y estiga enlletjit per ressabis neológichs, ni que 'ls pensaments capdals ne recordin massa altrás de Manzoni, puig per damunt de tals máculas hi vota 'l *quid divinum* que tot ho purifica, exalta y dignifica.

Cuestió més difícil que la d' esclatir lo mérit absolut y relatiu de la oda *A la patria*, es lo decidir sobre si 's produhí reflexiva ó inconscientment; sobre si Aribau, ja que no prevegés pera ella la immortalitat que li estava reservada, obehí á un estímulo y á un propósit diferents del agraument y del capritxo ó de la situació d' esperit passatjers. Al meu judici, tot fa creure que una obra tan acabada exigí del poeta molts ensaigs, y que, al escriure en l' idioma d' Aussías March; ho feu pera tornarli son perdut carácter literari, y admetent en principi la possibilitat y conveniencia d' una rehabilitació que altres efectuaren al cap de vall.

Publicada la oda á Remisa en lo periódich *El Vapor* (24 d' Agost de 1833), no pasá del tot desapercebuda pera 'ls amants de las lletres; adquirí més renom quan la insertá en son Diccionari Torres Amat, y reproduhida després moltas vegadas, ostenta ja la consagració definitiva del temps y d' un sufragi unánimament favorable y entussiasta.

En lo mateix any que la oda d' Arribau, se doná á la estampa á Barcelona la traducció catalana d' una noveleta, en vers, de Tomás Grossi. L' intérprete. que ho fou don Joan Cortada, autor infatigable de novelas, articles de costums y llibres d' historia, adoptá 'l metro de la octava real en que havía escrit lo poeta milanés, pero al prodigar sens mida las finals agudas dels versos, forsant no pocas vegadas la idea y la forma del original, desvirtuá l' encís que haurían pogut tenir las comptadas planas de *La noya fugitiva*.

Per las elegías de don Miquel Antoni Martí á la mort de la seva dona, batejadas ab lo títul de *Llágrimas de la viudesa*, hi corre un ambient de tristor prosáica junt ab un to confidencial y casulá que descubreixen la sinceritat del dolor, no las aptituds d' un verdader poeta.

Tant Cortada com Martí, tenen no obstant, lo mérit de precursors, y es d' alabar en sos versos catalans

*mas que lo dulcedel canto
la novedad del intento.*

FR. FRANCISCO BLANCO GARCÍA.
Agustí.

(De *La Ciudad de Dios*).

(*Acabará*).

LA TENORA

Per qué te 'n vas ab tas cançons de festa,
ab tas cançons d' anyorament? ¿per qué?
¿Quín cant d' amor y patriotisme 'ns resta
quan pels poblats hi haja passat requesta
l' àngel frisós d' aquest nou mon que ve?

No ohinte en los aplechs y las balladas,
aucells del bosch ¡si 'n quedarán de sols!
¿hónt apendrán las horas sas passadas,
son himne matinal de las albadas
las merlas, los pinsans y 'ls rossinyols?

¿Quí glosará los ayres de la terra
que ningú sap qui 'ls ha cantat primer?

¿Es qué te 'n vas de la enflayrada serra
per convertint en clarí de guerra
ó en lúbrich corn de ball de Llucifer?

¿L' ombra no 't plau potser de las alsinas?
¿T' entristeix la remor dels olivars?
¿T' anyoras de no véurer barretinas
tot voltant las iglesias bísantinas
que alsan en mitj del bosch sos campanars?

¿Es qué 'l pur goig que lo teu cant desperta
ha fugit ja dels pobles catalans?
¿S' han perdut los aplechs, ó es que deserta
está l' ermita, al temporal oberta
sens vots, ni creus, ni paraments, ni sants?

¡Ay, jo no ho sé! Jo sé que allá en ma infancia
al sentir com un eco, bosch en dins,
mitj confós ton gemech per la distancia,
beguent l' ayre enbaumat ab la fragancia
del xuclamel, dels bruchs y 'ls romanins,

sentía un pler inmens, una alegría,
perque Deu me feu néixer catalá...!
si m' hagués dit llavors algú, que un dia
la terra en que nasquí sos cants perdria,
infant y tot m' hauría fet plorar.

Com ja sentía á las gèntils tonadas
parlar d' amor al vergonyós hereu,
y encantar las ofrenas enramadas,
y dí 'l jovent las místicas passadas
dels Goigs del Sant Roser ab dolsa veu,

creya que may unas cansons profanas
vindrían á esflorar nostre jardí,
nostras bellas corrandas catalanas
ab sa flayre vital de flors boscanas,
que badan las rosadas del matí.

Mes ¡ay! que á empentas una ma traydora
montanya amunt ha dut tos cants de mel,
sens véurer que pujant pujant tot hora,

mentres queda en la plana vencedora,
t' ha fet aná á cantar més prop del cel.

Tu tenías ta cort hont t' hi planyías,
hont feyas batre ab ignocencia 'ls cors;
y al aixamplarse del progrés las vías,
s' han acostat á tas ayments masías
cants d' ubriachs que han mustigat las flors.

Ja no hi escau desde llavors, ja hi manca
la barretina sobre 'ls fronts colrats,
ja no rumbeja la caputxa blanca,
ni la sardana castament s' embranca...
ni tenen flayre 'ls barbayons dels prats.

Un arpa sona, per l' infern guarnida,
dantli per cordas nervis palpitants;
ab ella al coll recorre 'l mon la vida,
si un cant ne trau de l' arpa malehida,
guspiras son las notas d' aquets cants.

Y 'l vent dú aquets cantars d' un poble al altre,
¡y la puresa y l' ignocencia mor!
¡Ayl lo violí del diable 'l vol abatre;
y ab lo seu arch de foch no hi pot combatre
la dolsa caramella del pastor.

Quan ja ta llengua resti silenciosa
en tos llavis de canya sempre més,
y de l' infancia y joventut ditxosa
siga 'l recort una hombra vagorosa,
com si ab sa ma la vida l' esfumés,

entorn la llar, si hi crema foch com ara
rondallas ne farém de ton passat,
y ohirá lo net al pare de son pare
contar joyos que en son bateig encara
va sentir dir hi havías puntejat.

Llavors, ja ni en las éras, ni en las ballas,
ni en los firals, y festas dels patrons,
ni de la Pasqua santa en las trovallas,
ohirém piar las xiscladoras grallas,
ni ohirém cantar las populars cançons.

Y si 'l fluviol, al cáurer la vesprada,
punteja al lluny lo fadrinet pastor,
atalayant pels boscos la remada
en ell no escarnirà aquella tonada
que'ls vells de lo seu temps saben de cor.

Arrencará de la pulida canya
passadas d'un cantar universal
que ni esperansas ni recorts entranya,
y que fuig pels vessants de la montanya
sense deixari de son pas senyal.

Senyal: sí, ¡Deu del cel! De la impudicia
despertará las sensacions brutals,
llensant á la ignocència, á qui cobdicia,
en los brassos oberts de la malicia,
que's tornarán pera son coll dogals.

La pabordesa per anar á festa
no's guarnirá de primerencas flors;
rubins de foch enjoyarán sa testa,
y plegará l' endamascada vesta
fent enrogir als ideals amors.

L'alegre seguiment d'una parella,
que camina á juntarse en sagrament,
no endressará cansons á la donzella;
conversas que's farán á cau d' orella
sagetas foren si las dués lo vent.

Y en mitj de tot, los que algun temps cantavan
renegarán ab verinosa veu,
oblidarán la llengua que parlavan,
y fins lo lloch en que ignoscents resavan,
pera flástomar lo sagrat nom de Deu.

Y á voltas d'anys te trovará lo savi
en un palau de joyas d' antigor;
y no savent que fa á nostr'honra agravi
te farà almoyna d' un somris son llavi,
y 't farà gracia de pietat son cor.

SEBASTIÀ TRULLÓ Y PLANAS

NOVAS.

En lo número próxim contestarém al article que 'ns dedica en son número del passat diumenge *El Diario Catalán*.

Ha mort en Sant Andreu de Palomar, la mare política de nostre bon amich y company don Joaquím Rivera y Cuadrench. Siali la terra lleu.

Está en ensaig en lo Teatre Romea de Barcelona, lo drama en tres actes y en vers degut á la ploma de nostre bon amich don Manel Rócamora, titulat, *La Dama de Reus*.

Lo passat dissapte lo conegut enginyer industrial y entussiasta catalanista don Pau Sans y Guitart, doná en la «Lliga de Catalunya» de Barcelona una conferencia sobre 'l tema «La millora dels empedrats de Barcelona». La numerosa concurrencia que omplí los salons de la patriótica Associació barcelonina aplaudí y felicitá al conferenciant per sa nutrida conferencia.

Nostre bon amich don Antoni Badía y Capdevila ha suferit la inmensa desgracia de veurer morir á sa tendra filla María. Acompanyém á la apreciabilíssima familia Badía en son just dol.

S' ha comensat á repartir lo volúm V de la *Biblioteca de LO CATALANISTA*.

Forma un volúm en octau de 172 planas y conté composicions dels més celebrats poetes catalans.

Las personas que desitjin obtenirlo, poden dirigirse á la impremta de LO CATALANISTA. Preu una pes.eta; pera 'ls suscriptors, dos rals.

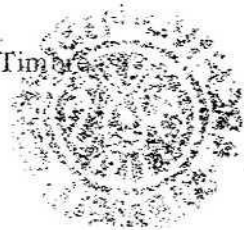
La Societat Catalana de Concerts, donará durant la próxima cuaresma la segona tanda de concerts en l' elegant Teatro Principal de Barcelona.

L' éxit qu' obtingueren en lo teatre líric los esmentats concerts fa esperar que aquesta segona tanda mereixerá l' aplauso de totas las personas aficionadas á la bona música.

Nostre estimat amich de Blanes, don Joseph Cortils y Vieta, ha suferit la irreparable desgracia de veurer morir á son oncle y sogrè don Salvador Granes. (A. C. S.)

Enviém al nostre bon amich y demás familia la expressió de nostre sentiment.

Se trovan en nostra ciutat los Srs. Inspectors del Timbre

S' ha publicat lo volúm I de la *Colecció de Documents històrics inédits del arxiu minicipal de la Ciutat de Barcelona*, publicat per acort y á despesas del Excm. Ajuntament, baix las repetidas instancias dels senyors Schwartz y Carreras y Candi de la Comissió del mateix ajuntament. Es lo llibre de que tractém lo *Manual de Novells Ardits* vulgarment conegut ab lo nom de *Dietari del Antich Consell Barceloní* y 'ls senyors Regidors que han lograt sa publicació, á mes de refermar lo ventatjós concepte en que 'ls tenían las personas ilustradas, acaban de prestar un servey meritíssim als que 's dediquin á la Historia de nostra Capital. Compren de 1390 á 1446 y consta de 500 planas en quart, estant de venda á 4 pessetas en totas las llibrerías.

Lo Sant Pare ha nombrat al escolapi Rvnt. P. Eduart Llanas, consultor de la Sagrada Congregació del Indice.

Aixó prova una vegada mes los exelents dots de virtut y talent qu' avaloran al P. Llanas y l' alta consideració ab què 'l distingeix lo Sant Pare Lleó XIII.

Per lo ministeri de la Governació s' ha dirigit als governs civils la seguent circular:

«Existint motius justificats pera suposar que en las concessions d' us d' armas hi hagut generalment descuyt per lo que 's refereix la observancia de las disposicions vigents sobre la materia, y en consideració á que tota negligencia en aquest punt afecta d' una manera transcendental, qual defensa está encomanada á la Administració, oferint además grave perill pera la seguritat de las personas é hicendas. S. M. lo Rey (Q. D. G.), y en son nom la Reina Regent, ha tingut á bé disposar:

1.ª Que 's consideran caducadas totas las llicencias d' us d' arma concedidas gratuitament contravenint lo establert en lo real decret de 10 d' Agost de 1876.

2.ª Que 's comuniquin instruccions á la forsa de la guardia civil d' aquesta provincia pera que immediatament sian recullidas las armas qual ús no estigui per las llicencias compresas en la disposició anterior.

3.ª Que 's procedeixi á la revisió de totas las llicencias gratuites concedidas en lo transcurs del corrent any econòmic.

4.ª Que tant pera la renovació de las llicencias com pera la concessió de las mateixas en la sucesiu, s' observint fielment quantas formalitats están previngudas, y que al cas de no acompanyar á las corresponents instancias la garantía de persona de notoria responsabilitat, sia condició indispensable lo favorable informe de la respectiva comandancia de la guardia civil.

Quan aquest número havia ja entrat en premsa, persona autorisada nos ha participat que 'l Comité fussionista de Sabadell en vista de las impertinents exigencias dels cacichs lliberals de Barcelona ha decidit deixar lliure 'l camp pera las vinentas eleccions de diputat á Corts; fem aquesta aclaració pera aclarir alguns conceptes emesos en lo primer article d'avuy, donchs lo Comité ha considerat que 'l mangoneig dels lliberals de Barcelona produhiria perniciosos resultats á Sabadell.

Aixís y tot lo senyor Griera, imperterrit ab sas aficions, s'ho treballa pel seu compte ambicionant *representar* nostre districte en la cambra popular.

¡Quanta abnegació!

Lo passat dijous varis socis del «Centre Catalá» d'aquesta ciutat feren una excursió á la Colonia industrial de Santa Coloma de Cervelló, propietat del exelent patrici don Eusebi Güell y ahont, baix la direcció del entés industrial y entussiasta catalanista don Ferrán Alsina—á qui ja han tingut ocasió de conèixer nostres compatricis,—acaba de construhirse la grandiosa fàbrica de velluts de cotó que gira baix la rahó social da Parellada y C.^a

Lo poch temps de que podém disposar, nos priva avuy de parlarne ab l' extensió que 's mereix. En lo número pròxim prècurarém compaginarne unas quantas cuartillas encara que sols siga pera evidenciar lleugerament los avensos de dita industria y 'ls graus de progrés que representa per nostra Catalunya, la fàbrica y colonia catalana del senyor Güell á qui com també al digne senyor Alsina nos complavém en enviar nostra mes entussiasta felicitació.

Alguns representants de las Diputacions de las tres Provincias Vascongadas, han celebrat unas conferencias secretas, en las que es de presumir que s' ha tractat de la cuestió tributaria y administrativa de ditas provincias ab la mira de presentar juntas las llurs aspiracions, y en la espera de traure partit de las promesas, ara de poch fetas á aquella terra dels furs per l' home polítich que dirigeix avuy los destins de la governació espanyola.

Haventse d' elegir lo dia 5 del mes entrant, un diputat provincial pera Reus, los comités fusionista, possibilista y 'l Concell regionalista de dita ciutat, han proclamat cantidat al senyor don Antón Serra y Pamies, il·lustrat y entussiasta catalanista, que es de desitjar surte triomfant en las urnas.

Hem rebut lo número de Janer de l' important revista *Resumen de Agricultura*, que surt anys ha á Barcelona. Es un quadro nutrit, que fa honra á la ciencia agrícola. Aquesta Revista anuncia que s' ha posat á la venda una *Agenda Agrícola* publicada per la redacció, després de dos anys de reunir datos. Aquesta *Agenda*, está ben impresa y elegantment encuadernada en forma de cartera de butxaca; y 's ven á cinch pessetas en la lli-

brería y tipografía católica, carrer del Pi, 5, ahont está instalada l' administració de la Revista.

La Junta directiva del «Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro» ha quedat constituïda en la següent forma:

President: Excm. senyor Marqués de Monistrol y d' Aguilar; vis-president: don Joseph M.ª Rius y Badía; secretari: don Andreu de Ferrán; administrador-tresorer: senyor Caró de Purroy; comptador: don Joseph M.ª de Delás; conservador del museu y edifici: don Casimir Girona; bibliotecari: don Joseph M.^a d' Ortega; vocals: don Ildefons de Casanova, don Joseph d' Espanya, senyor de Camps, don Joan de Prats y Rodés, don Bernardí Martorell, don Ricart Lorenzale, don Ricart Baucelis y don Pere G. Maristany.

La Assamblea de las Cambras de Comers ha acabat sas tasques, aprobant una disposició en la que 's demana la reforma del Aranzel; que en lo próxim exercici se nivellin los pressupostos; que s' autorisi 'l cultiu del tabaco y que 's derroguin los articles del Códich de comers en lo referent á suspensions de pagos y quiebras.

Vaja, donchs, en Sagasta y la seva colla ja tenen feyna tallada per dias.

Pero entre ells deuen dir, vaja ab unas orgas nos venen, com si no tinguessim res mes que fer que preocuparnos de lo que 'l país demana. Lo primer es lo primer y l' agricultura, la industria y 'l comers que 's rebentin.

Litografia é Impremta de M. Brossa, Las Valls, 23.—Teléfono, 169.—SABADELL

SECCIÓ DE ANUNCIS

CALDERERÍA DE COURE DE PERE TRULLAS

Carrer de la Salut, 34.-SABADELL.

Lo duenyo de dita Calderería posa en coneixement de sos favorecedors y del públich en general, que además dels articles propis de la Calderería, ha posat un depòsit de canons de ferro de totes classes y midas, negres y galvanisats; canons de cristall pera nivells d' aigua; curvas de totes posicions pera unir ab los canons; grifos de bronze roscats y ab platinas; vàlvulas pera vapor, cos de ferro y guarnició de bronze; platinas pera roscar y soldar; cargols engraxadors de cristall ab guarnició de llautó y metall blanch; manómetros pera indicar las atmósferas, y tot quan fagi referencia pera màquines de vapor, á preus lo mes econòmichs possible.

SALUT, 34.-SABADELL.

LITOGRAFIA, IMPREMTA Y GRABATS DE M. BROSSA

CARRER DE LAS VALLS, NÚMERO 23.—TELÉFONO NÚMERO 169.

ESPECIALITAT EN TRABALLS COMERCIALS

ESQUELAS MORTUORIAS

ACCIONS, OBLIGACIONS. CHEQUES, TITOLS Y BILLETS

Memorandums, Paper de cartas, Facturas, Circulars, Preus corrents, Catálechs, Tarifas, Prospectes, Marcas de fàbrica, Tarjetas de visita, de envió, de participació, de naixement y casament, Calendaris, Diplomas, Programas, Mostruaris, Billets pera concerts, etc., etc.

PLEGADORS DE CARTRÓ.

GRABATS SOBRE ACER, COURE Y PEDRA

BIBLIOTECA ESCOLAR CATALANISTA

REGLAS MORALES Y DE BONA CRIANSA

PER J. PIN Y SOLER

AB APROBACIÓ DE L'AUTORITAT ECLESIASTICA

Preu: 6 rals.—De venta en l'Administració d'aquest periódich.

Confitería y Pastissería

de

J. GARRIGA

En aquest establiment hi trobarà l'públic gran varietat de dolços, turrons, fruitas de totes menes, conservas, licors, vins y champans de totes las millors y més acreditadas marcas.

Rambla.—J. GARRIGA.—Rambla